

Druk nr 3000

Warszawa, 28 kwietnia 2010 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja do Spraw Unii Europejskiej
SUE-20-1-10

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja do Spraw Unii Europejskiej wnosi projekt ustawy:

**- o współpracy Rady Ministrów z
Sejmem i Senatem w sprawach
związanych z członkostwem
Rzeczypospolitej Polskiej w Unii
Europejskiej.**

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Stanisław Rakoczy.

Przewodniczący Komisji

(-) Stanisław Rakoczy

z dnia 2010 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych.

Art. 5.

Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi, niezwłocznie po ich otrzymaniu, plany pracy Rady oraz oceny rocznych planów legislacyjnych Komisji Europejskiej sporządzone przez Parlament Europejski i Radę.

Art. 6.

Rada Ministrów niezwłocznie przekazuje Sejmowi i Senatowi informację o stanowisku innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego, zajęтым w trybie, o którym mowa w:

- 1) art. 3 ust. 2 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,
 - 2) art. 1 albo art. 4 decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r.,
 - 3) art. 48 akapit 2 zdanie 1, art. 82 ust. 3 zdanie 1 lub art. 83 ust. 3 zdanie 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
- oraz przedłożone uzasadnienie tego stanowiska.

Art. 7.

1. Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi projekty stanowisk Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę terminy wynikające z prawa Unii Europejskiej, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania tych projektów.
2. Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi projekty aktów prawnych Unii Europejskiej przyjmowanych na podstawie art. 352 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej niezwłocznie po ich otrzymaniu. Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi projekty stanowisk Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie tych projektów aktów prawnych Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę terminy wynikające z prawa Unii Europejskiej, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania tych projektów.
3. Do projektu stanowiska, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów dołącza:
 - 1) uzasadnienie obejmujące ocenę przewidywanych skutków prawnych aktu ustawodawczego Unii Europejskiej dla polskiego systemu prawa oraz skutków społecznych, gospodarczych i finansowych dla Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) informację o rodzaju procedury stanowienia prawa dotyczącej przyjmowania aktu ustawodawczego Unii Europejskiej, określonej w przepisach Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz o trybie głosowania w Radzie;
 - 3) informację w sprawie zgodności projektu aktu ustawodawczego Unii Europejskiej z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.
4. Organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu i organ właściwy na podstawie regulaminu Senatu mogą wyrazić opinię o projekcie aktu prawnego Unii Europejskiej, o którym mowa w ust. 1 i 2, w tym opinię w sprawie zgodności tego projektu z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, w terminie 49 dni od dnia przekazania odpowiednio Sejmowi lub Senatowi projektu tego aktu.

5. Jeżeli termin na wyrażenie opinii określony przez Komisję Europejską dla państw członkowskich jest krótszy niż 56 dni, Rada Ministrów przedstawia projekt stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w terminie odpowiadającym 1/4 czasu określonego przez Komisję Europejską.
6. Niewyrażenie opinii w terminach, o których mowa w ust. 4 lub 5, uważa się za niezgłoszenie uwag do projektu.

Art. 8.

Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi, niezwłocznie po ich otrzymaniu:

- 1) projekty umów międzynarodowych, których stroną mają być Unia Europejska lub Europejska Wspólnota Energii Atomowej;
- 2) projekty decyzji przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie;
- 3) projekty aktów Unii Europejskiej niemających mocy prawnej, w szczególności propozycje wytycznych przyjmowanych w sferze unii gospodarczej i pieniężnej oraz w sferze zatrudnienia;
- 4) akty Unii Europejskiej mające znaczenie dla wykładni lub stosowania prawa Unii Europejskiej.

Art. 9.

1. Rada Ministrów przekazuje Sejmowi i Senatowi na piśmie informacje o przebiegu procedur stanowienia prawa Unii Europejskiej oraz o stanowiskach Rzeczypospolitej Polskiej zajmowanych w trakcie tych procedur.
2. Organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu i organ właściwy na podstawie regulaminu Senatu mogą wyrazić opinie o stanowiskach, o których mowa w ust. 1, w terminie 21 dni od dnia przekazania tych stanowisk.

Art. 10.

1. Przed rozpatrzeniem w Radzie projektu aktu ustawodawczego Unii Europejskiej albo projektu aktu prawnego Unii Europejskiej przyjmowanego na podstawie art. 352 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Rada Ministrów zasięga opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu i opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Senatu, przedstawiając na piśmie informację o stanowisku Rzeczypospolitej Polskiej, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektu w Radzie.
2. Do informacji, o której mowa w ust. 1, Rada Ministrów dołącza uzasadnienie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej, a także ocenę przewidywanych skutków aktu prawnego Unii Europejskiej dla polskiego systemu prawa oraz skutków społecznych, gospodarczych i finansowych dla Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Z uwagi na organizację pracy organów Unii Europejskiej, z wyjątkiem spraw, w których Rada stanowi jednomyślnie, oraz spraw, które pociągają za sobą znaczne obciążenia dla budżetu państwa, Rada Ministrów może zająć stanowisko bez zasięgania opinii, o której mowa w ust. 1. W takim przypadku przedstawiciel Rady Ministrów ma obowiązek niezwłocznie przedstawić organowi właściwemu na podstawie regulaminu Sejmu i organowi właściwemu na podstawie regulaminu Senatu zajęte stanowisko oraz wyjaśnić przyczyny, dla których nie zasięgnięto opinii.

Art. 11.

1. Przed przedstawieniem w Radzie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w trybie art. 3 ust. 2 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, art. 1 albo art. 4 decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r. oraz w sprawie projektu aktu prawnego Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Rada Ministrów zasięga opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu i opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Senatu, przedstawiając na piśmie informację zawierającą uzasadnienie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przed przedstawieniem w Radzie Europejskiej stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu aktu prawnego Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej, Rada Ministrów zasięga opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu i opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Senatu, przedstawiając na piśmie informację zawierającą uzasadnienie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Z uwagi na organizację pracy organów Unii Europejskiej, Rada Ministrów może przedstawić stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej bez zasięgnięcia opinii, o której mowa w ust. 1 lub 2. W takim przypadku przedstawiciel Rady Ministrów ma obowiązek niezwłocznie przedstawić organowi właściwemu na podstawie regulaminu Sejmu i organowi właściwemu na podstawie regulaminu Senatu zajęte stanowisko oraz wyjaśnić przyczyny, dla których nie zasięgnięto opinii.

Art. 12.

1. Jeżeli organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu wydał opinię w sprawie, o której mowa w art. 7 ust. 4, art. 9 ust. 2, art. 10 ust. 1 lub art. 11 ust. 1 i 2, powinna ona stanowić podstawę stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W przypadku gdy stanowisko, o którym mowa w ust. 1, nie uwzględnia opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu, członek Rady Ministrów ma obowiązek niezwłocznie wyjaśnić organowi właściwemu na podstawie regulaminu Sejmu przyczyny rozbieżności.

Art. 13.

1. Stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu aktu prawnego Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 31 ust. 3 lub art. 42 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej lub w art. 86 ust. 4 lub art. 312 ust. 2 akapit 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub w Protokole (nr 9) w sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r. dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, określa ustawa.
2. Ustawa, o której mowa w ust. 1, określa, że przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Europejskiej jest obowiązany:
 - 1) opowiedzieć się za przyjęciem projektu aktu prawnego Unii Europejskiej albo

- 2) wstrzymać się od głosu.
3. Ustawa, o której mowa w ust. 1, upoważnia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do za-
twierdzenia stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w ust. 1.
4. Przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej opowiada się za odrzuceniem projektu aktu
prawnego Unii Europejskiej, jeżeli ustawa, o której mowa w ust. 1, nie weszła w życie
przed podjęciem decyzji przez Radę Europejską lub Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
nie zatwierdził stanowiska, o którym mowa w ust. 1.

Art. 14.

1. Stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu aktu prawnego Unii Europej-
skiej, o którym mowa w art. 82 ust. 2 lit. d, art. 83 ust. 1 akapit trzeci, art. 153 ust. 2 aka-
pit 4, art. 192 ust. 2 akapit 2, art. 333 ust. 1 lub art. 333 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu
Unii Europejskiej, określa ustawa.
2. Ustawa, o której mowa w ust. 1, określa, że przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej w
Radzie jest obowiązany:
 - 1) opowiedzieć się za przyjęciem projektu aktu prawnego Unii Europejskiej albo
 - 2) wstrzymać się od głosu.
3. Ustawa, o której mowa w ust. 1, upoważnia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do za-
twierdzenia stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w ust. 1.
4. Przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej opowiada się za odrzuceniem projektu aktu
prawnego Unii Europejskiej, jeżeli ustawa, o której mowa w ust. 1, nie weszła w życie
przed podjęciem decyzji przez Radę lub Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie za-
twierdził stanowiska, o którym mowa w ust. 1.

Art. 15.

1. Przed podjęciem przez Radę Europejską decyzji o niezwoływaniu konwentu, o którym
mowa w art. 48 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, Prezes Rady Ministrów zasięga opinii
Sejmu i Senatu.
2. Jeżeli Sejm wydał opinię w sprawie, o której mowa w ust. 1, powinna ona stanowić pod-
stawę stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.
3. W przypadku gdy stanowisko, o którym mowa w ust. 2, nie uwzględnia opinii Sejmu,
Prezes Rady Ministrów ma obowiązek niezwłocznie wyjaśnić Sejmowi przyczyny roz-
bieżności.

Rozdział 3

Współpraca w zakresie wnoszenia przez Sejm i Senat skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Art. 16.

1. W przypadku otrzymania przez Prezesa Rady Ministrów przesłanej przez Marszałka
Sejmu uchwały Sejmu lub przesłanej przez Marszałka Senatu uchwały Senatu w sprawie
wniesienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi w sprawie naruszenia
przez akt ustawodawczy Unii Europejskiej zasady pomocniczości, o której mowa w art. 5
ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, wraz ze skargą, Prezes Rady Ministrów, niezwłocz-
nie, z zachowaniem terminów wynikających z prawa Unii Europejskiej, wnosi skargę do
Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

2. W postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie skargi Rzeczypospolita Polska reprezentuje Rada Ministrów. Rada Ministrów jest związana zakresem skargi.
3. W postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej Rada Ministrów przedstawia wnioski i twierdzenia wspierające skargę. Ustanowiony przez Radę Ministrów pełnomocnik niezwłocznie informuje odpowiednio Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu o wszystkich istotnych zdarzeniach w tym postępowaniu.
4. O cofnięciu skargi mogą zdecydować wyłącznie odpowiednio Sejm lub Senat.

Rozdział 4

Współpraca w zakresie tworzenia prawa polskiego wykonującego prawo Unii Europejskiej

Art. 17.

1. Rada Ministrów wnosi do Sejmu projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej nie później niż na 3 miesiące przed upływem terminu wykonania wynikającego z prawa Unii Europejskiej.
2. Jeżeli termin wykonania, o którym mowa w ust. 1, przekracza 6 miesięcy, Rada Ministrów wnosi do Sejmu projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej nie później niż na 5 miesięcy przed upływem tego terminu.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu, może wnieść projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej bez zachowania terminów, o których mowa w ust. 1 lub 2.

Rozdział 5

Współpraca w zakresie opiniowania kandydatów na niektóre stanowiska w Unii Europejskiej

Art. 18.

Opiniowaniu przez organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu podlegają kandydatury na stanowiska:

- 1) członka Komisji Europejskiej;
- 2) członka Trybunału Obrachunkowego;
- 3) sędziego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- 4) rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- 5) członka Komitetu Ekonomiczno-Społecznego;
- 6) członka Komitetu Regionów;
- 7) dyrektora w Europejskim Banku Inwestycyjnym;
- 8) Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej.

Art. 19.

1. Rada Ministrów przedkłada propozycje kandydatur na stanowiska, o których mowa w art. 18, biorąc pod uwagę terminy wynikające z prawa Unii Europejskiej.
2. Organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu może wyrazić opinię w terminie 21 dni od dnia przedłożenia przez Radę Ministrów propozycji kandydatur.

3. Rada Ministrów nie może desygnować kandydatów na stanowiska, o których mowa w art. 18, przed upływem terminu na wyrażenie opinii przez organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu, chyba że opinia w tej sprawie została wyrażona wcześniej.
4. W przypadku nieuwzględnienia opinii, o której mowa w ust. 2, Rada Ministrów przekazuje organowi właściwemu na podstawie regulaminu Sejmu informację o desygnowaniu kandydata, którego dotyczyła opinia, wraz z wyjaśnieniem przyczyn nieuwzględnienia opinii.

Rozdział 6

Współpraca w związku ze sprawowaniem przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady

Art. 20.

1. Nie później niż na miesiąc przed rozpoczęciem sprawowania przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady, Rada Ministrów przedstawia organowi właściwemu na podstawie regulaminu Sejmu oraz organowi właściwemu na podstawie regulaminu Senatu informację o swoich priorytetach w tym zakresie.
2. W okresie sprawowania przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady przedstawiciel Rady Ministrów co miesiąc informuje organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu oraz organ właściwy na podstawie regulaminu Senatu o przebiegu sprawowania prezydencji.
3. Do informacji, o której mowa w art. 3 ust. 1, dotyczącej okresu sprawowania przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady Rada Ministrów dołącza ocenę realizacji priorytetów, o których mowa w ust. 1.

Art. 21.

W okresie sprawowania przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady informacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz art. 10 ust. 1, nie obejmują spraw związanych ze sprawowaniem prezydencji składów Rady.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe

Art. 22.

W ustawie z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Ratyfikacji podlegają akty prawne Unii Europejskiej, o których mowa w art. 48 ust. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 25, art. 218 ust. 8 akapit drugi zdanie drugie, art. 223 ust. 1, art. 262 lub art. 311 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.”;
- 2) w art. 14 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Minister kierujący działem administracji rządowej właściwy do spraw, których dotyczy akt prawny Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 12 ust. 2a, po uzgodnieniu z zainteresowanymi ministrami, składa Radzie Ministrów, za pośrednictwem mini-

stra właściwego do spraw zagranicznych, wniosek o ratyfikację tego aktu prawnego.”;

3) w art. 15 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Do uchwały o przedłożeniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji aktu prawnego Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 12a ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1-4.”;

4) w art. 22 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do wypowiedzenia umowy międzynarodowej ratyfikowanej za zgodą, o której mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie, z zastrzeżeniem art. 22a.”;

5) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

- „Art. 22a. 1. Do wystąpienia z Unii Europejskiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1 i 2.
2. Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej projektu decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie.
3. Decyzję o wystąpieniu z Unii Europejskiej ogłasza się w Dzienniku Ustaw.
4. Prezes Rady Ministrów notyfikuje Radzie Europejskiej decyzję o wystąpieniu z Unii Europejskiej.
5. Zgodę na przedłużenie okresu, o którym mowa w art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, wyraża Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów.
6. Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku dotyczącego przedłużenia okresu, o którym mowa w art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie.”.

Art. 23.

Traci moc ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 52, poz. 515 oraz z 2005 r. Nr 11, poz. 89 i Nr 160, poz. 1342).

Art. 24.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wstęp

W dniu 1 grudnia 2009 r. wszedł w życie Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (dalej: Traktat z Lizbony albo Traktat)¹. Wiąże się z tym konieczność wprowadzenia do prawa polskiego zmian umożliwiających wykorzystanie przyznanych państwom członkowskim uprawnień, w tym nowych uprawnień Sejmu i Senatu. Traktatowe zmiany polegają na wzmocnieniu roli izb na forum Unii Europejskiej. Niektóre z przewidzianych w Traktacie kompetencji wykraczają przy tym poza klasyczne funkcje parlamentu: prawodawczą i kontrolną (m. in. skarga izb do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej). Zważywszy, iż nowe uprawnienia Sejmu i Senatu są nieznane polskiej ustawie zasadniczej, należy uznać, że prawidłowa implementacja postanowień Traktatu zasadniczo wymaga dokonania stosownych zmian w Konstytucji RP. Należy przypomnieć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 12 stycznia 2005 r., K 24/04, konstatując brak w polskiej Konstytucji przepisów bezpośrednio regulujących rolę Sejmu i Senatu w procesie stanowienia prawa Unii Europejskiej, wyraźnie stwierdził, że „ustrojodawca powinien rozważyć celowość wprowadzenia regulacji tej materii”. Redefinicja roli parlamentów narodowych na forum Unii Europejskiej powoduje, że postulat ten zyskuje dziś zdecydowanie bardziej imperatywne znaczenie.

Projekt ustawy realizuje założenie, zgodnie z którym krajowa regulacja współpracy organów władzy publicznej w związku z członkostwem w Unii Europejskiej powinna, z jednej strony, implementować do porządku prawnego wszystkie te postanowienia Traktatu, które wymagają implementacji, z drugiej zaś strony, w maksymalnym zakresie mieścić się w ustrojowych ramach wyznaczanych przepisami obowiązującej Konstytucji. Dlatego też, ze względu na ograniczenia wynikające z zasady autonomii organizacyjnej obu izb (art. 112 Konstytucji), część przepisów implementujących postanowienia Traktatu powinna znaleźć się w regulaminach Sejmu i Senatu, a nie w ustawie. Konsekwencją takiego założenia

¹ Dz.U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569.

jest także pominięcie w projekcie regulacji odnoszących się do zmian Protokołu w sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w stosunku do Polski i Zjednoczonego Królestwa (dalej jako Protokół polsko-brytyjski). Zgodnie z art. 51 Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: TUE), protokoły i załączniki dołączone do Traktatów stanowią ich integralną część. Protokół, podobnie jak sam Traktat, stanowi prawo pierwotne UE, a jego zmiana może nastąpić wyłącznie w trybie określonym art. 50 TUE. W konsekwencji jakakolwiek zmiana Protokołu polsko-brytyjskiego wymaga zastosowania wprost procedury konstytucyjnej, tj. ratyfikacji w trybie przewidzianym w art. 90 Konstytucji.

II. Stan prawny sprzed wejścia w życie Traktatu z Lizbony

Przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony rolę parlamentów narodowych w Unii Europejskiej wyznaczał dołączony do Traktatu z Amsterdamu Protokół w sprawie roli parlamentów państw członkowskich w Unii Europejskiej. Celem przyjęcia Protokołu było zachęcenie parlamentów państw członkowskich do aktywnego udziału w przedsięwzięciach Unii Europejskiej i zwiększenie możliwości wyrażania ich punktu widzenia w kwestiach, które mogły stanowić dla nich szczególny przedmiot zainteresowania. Protokół dzielił się na dwie części. Pierwsza dotyczyła informacji przekazywanych parlamentom państw członkowskich, druga natomiast Konferencji komisji wyspecjalizowanych w sprawach wspólnotowych (COSAC).

Zgodnie z postanowieniami tego Protokołu projekty aktów prawnych Unii Europejskiej, przedkładane były przez Komisję na tyle wcześniej, by rząd każdego państwa członkowskiego mógł zapewnić, aby parlament tego państwa otrzymał je w sposób należyty. Między chwilą kiedy projekt aktu prawnego lub projekt środka był przedstawiony we wszystkich językach przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie a datą jego wpisania do porządku obrad Rady w celu jego przyjęcia, musiało upłynąć sześć tygodni, z zastrzeżeniem nie cierpiących zwłoki wyjątków. Protokół określał ponadto uprawnienie COSAC do przedkładania wszelkich uwag, które uznawał za właściwe, pod rozwagę instytucjom Unii Europejskiej. COSAC mógł rozważyć każdy projekt lub inicjatywę aktu prawnego w związku z ustanowieniem przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości mogące mieć bezpośredni wpływ na prawa i wolność jednostek, a o ewentualnych uwagach informowane były Parlament Europejski, Rada i Komisja. COSAC mógł także skierować do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji wszelkie uwagi, które uznał za właściwe, na temat

działań legislacyjnych Unii, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania zasady pomocniczości, przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz zagadnień związanych z prawami podstawowymi. Uwagi przedkładane przez COSAC w żadnym razie nie wiązały jednak parlamentów państw członkowskich ani nie przesądzały o ich stanowiskach.

Wykonaniu postanowień Protokołu w krajowym porządku prawnym służyła przede wszystkim ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 52, poz. 515, ze zm.), zwana także ustawą kooperacyjną (zob. przywołany wcześniej wyrok TK w sprawie K 24/04) oraz odpowiednie postanowienia regulaminu Sejmu i regulaminu Senatu. Ustawa ta wykraczała poza obowiązek implementacyjny i regulowała szereg spraw niezwiązanych z Protokołem, lecz mających znaczenie dla relacji Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Chodzi np. o opiniowanie stanowiska Rady Ministrów, które Rada Ministrów miała zamiar zająć w Radzie podczas rozpatrywania projektu aktu prawnego Unii Europejskiej (art. 9 ustawy kooperacyjnej), czy opiniowanie kandydatów na niektóre stanowiska w Unii Europejskiej (art. 12 ustawy kooperacyjnej).

III. Traktat z Lizbony

Zgodnie z Traktatem z Lizbony rolę parlamentów narodowych w Unii Europejskiej wyznaczają przede wszystkim art. 12 TUE oraz dwa protokoły: Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej i Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności. O zwiększeniu roli parlamentów krajowych świadczy fakt, iż do TUE dodany został nowy tytuł – Postanowienia o zasadach demokratycznych. Tytuł ten zawiera postanowienia dotyczące m.in. demokracji przedstawicielskiej, demokracji uczestniczącej i inicjatywy obywatelskiej. Roli parlamentów państw członkowskich UE dotyczy art. 12 TUE, wymieniający ich podstawowe kompetencje. Rola parlamentów narodowych została ponadto podkreślona w proponowanym art. 10 TUE. Zgodnie ze zdaniem drugim akapitu drugiego tego przepisu szefowie państw lub rządów, którzy reprezentują państwa członkowskie w Radzie Europejskiej, oraz rządy, które reprezentują je w Radzie, odpowiadają demokratycznie przed parlamentami

krajowymi lub przed obywatelami. Przepis ten nie określa żadnych uprawnień parlamentów narodowych.

IV. Kompetencje parlamentów narodowych przewidziane w Traktacie z Lizbony

Traktat z Lizbony przewiduje następujące kompetencje parlamentów narodowych:

a) Prawo do otrzymywania informacji (art. 12 lit. a TUE, Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej)

Podstawą prawną tego uprawnienia jest art. 12 lit. a TUE w związku z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej. Przywołany przepis stanowi, że parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii otrzymując od jej instytucji informacje i projekty aktów ustawodawczych, zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej. Protokół ten zastąpił i rozwinął postanowienia Protokołu w sprawie roli parlamentów państw członkowskich w Unii Europejskiej, który załączony był do Traktatu z Amsterdamu. Przewiduje on, że dokumenty konsultacyjne Komisji (zielone księgi, białe księgi i komunikaty) są przekazywane bezpośrednio przez Komisję parlamentom narodowym, po ich opublikowaniu. Komisja przekazuje parlamentom narodowym również roczny program prac legislacyjnych i wszelkie dokumenty dotyczące planowania legislacyjnego lub strategii politycznej, równocześnie z ich przekazaniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Parlamenty narodowe otrzymują także projekty aktów ustawodawczych². Parlamenty narodowe otrzymują te projekty nie tylko w celach informacyjnych. Protokół przyznaje im nowe uprawnienie: parlamenty narodowe mogą przysyłać przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji uzasadnioną opinię na temat zgodności projektu europejskiego aktu ustawodawczego z zasadą pomocniczości. Ma to związek ze sprawowaniem przez parlament kontroli nad rządem.

² Zgodnie z art. 2 akapit drugi Protokołu, przez projekty aktów ustawodawczych rozumie się wnioski Komisji, inicjatywy grupy Państw Członkowskich, inicjatywy Parlamentu Europejskiego, wnioski Trybunału Sprawiedliwości, zalecenia Europejskiego Banku Centralnego i wnioski Europejskiego Banku Inwestycyjnego mające na celu przyjęcie aktu ustawodawczego. Aktem ustawodawczym natomiast, zgodnie z art. 289 TfUE, są akty prawne przyjmowane w drodze procedury ustawodawczej.

Dalszym przejawem realizacji prawa parlamentów krajowych do bycia informowanym jest postanowienie art. 5 Protokołu, zgodnie z którym porządek obrad i wyniki posiedzeń Rady, w tym protokoły z posiedzeń Rady rozpatrującej projekty aktów ustawodawczych, są przekazywane bezpośrednio parlamentom narodowym, równocześnie z ich przekazaniem rządów Państw Członkowskich.

Jeżeli Rada Europejska będzie zamierzała powołać się na artykuł 48 ustęp 7 akapit 1 lub 2 TUE (przepisy te zezwalają Radzie Europejskiej na upoważnienie Rady do stosowania uproszczonej procedury stanowienia prawa), parlamenty narodowe muszą być informowane o inicjatywie Rady Europejskiej co najmniej sześć miesięcy przed przyjęciem jakiejkolwiek decyzji.

Parlamenty narodowe – zgodnie z Protokołem – otrzymują także roczne sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego. Przekazanie ma służyć celom informacyjnym i następować równocześnie z przekazaniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Prawo Unii Europejskiej nie wiąże z tym faktem żadnych konsekwencji. Wydaje się jednak wskazane, by Sejm (lub jego organ) przeprowadzał w tej sprawie debatę.

Jeżeli parlament narodowy jest dwuizbowy, wówczas powyższe postanowienia mają zastosowanie do poszczególnych izb.

b) Kontrola poszanowania zasady pomocniczości (art. 12 lit. b TUE, art. 5 TUE, Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, art. 69 i art. 352 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – dalej: TfUE)

Protokół (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności pozostaje w ścisłym związku z art. 5 ust. 1 TUE. Przepis ten stanowi, że:

- granice kompetencji Unii wyznacza zasada przyznania, zgodnie z którą Unia dysponuje jedynie takimi kompetencjami, które zostały jej przyznane przez państwa członkowskie oraz
- wykonywanie tych kompetencji podlega zasadom pomocniczości i proporcjonalności.

W kontrolę przestrzegania przez instytucje unijne zasady pomocniczości zaangażowane są parlamenty narodowe. Zasady tej kontroli określone są w przywołanym protokole. Zadanie parlamentów polega na „zapewnieniu stałego

przestrzegania” tej zasady w Unii Europejskiej. Jest to całkowicie nowe uprawnienie przyznane parlamentom państw członkowskich.

Protokół przewiduje obowiązek Komisji do przekazywania parlamentom narodowym państw członkowskich swoich projektów i zmienionych projektów aktów ustawodawczych, równocześnie z ich przekazaniem prawodawcy Unii. Projekty i zmienione projekty aktów ustawodawczych przekazuje parlamentom narodowym również Parlament Europejski. Z kolei Rada odpowiedzialna jest za przekazywanie parlamentom narodowym projektów i zmienionych projektów aktów ustawodawczych pochodzących od grupy państw członkowskich, Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Każdy parlament narodowy lub każda izba parlamentu narodowego może, w ciągu ośmiu tygodni od daty przekazania projektu aktu ustawodawczego, przesłać przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji uzasadnioną opinię zawierającą powody, dla których uznaje, że dany projekt nie jest zgodny z zasadą pomocniczości. W przypadku, gdy projekt aktu ustawodawczego pochodzi od innego podmiotu, opinie parlamentów narodowych są mu przekazywane przez przewodniczącego Rady.

Protokół stanowi, iż Parlament Europejski, Rada i Komisja oraz, jeżeli projekt aktu ustawodawczego pochodzi od nich, grupa państw członkowskich, Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Bank Centralny lub Europejski Bank Inwestycyjny, uwzględniają uzasadnione opinie wydane przez parlamenty narodowe lub izbę jednego z parlamentów narodowych.

Każdy parlament narodowy dysponuje dwoma głosami rozdzielonymi w zależności od krajowego systemu parlamentarnego. Jeżeli parlament jest dwuizbowy, wówczas każda z izb dysponuje jednym głosem. Jeżeli uzasadnione opinie o niezgodności projektu aktu ustawodawczego z zasadą pomocniczości stanowią co najmniej jedną trzecią głosów przyznanych parlamentom narodowym, projekt zostaje poddany ponownej analizie. Próg ten wynosi jedną czwartą w przypadku projektu aktu ustawodawczego przedłożonego na podstawie art. 76 TfUE dotyczącego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Po ponownej analizie Komisja lub, w stosownym przypadku, grupa państw członkowskich, Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Bank Centralny lub Europejski Bank Inwestycyjny, jeżeli projekt aktu ustawodawczego pochodzi od nich, mogą

postanowić o utrzymaniu, zmianie lub wycofaniu projektu. Decyzja musi być jednak uzasadniona.

Zgodnie z protokołem, parlamenty narodowe lub ich izby mogą za pośrednictwem właściwych władz krajowych wносить skargi do Trybunału Sprawiedliwości w związku z naruszeniem zasady pomocniczości przez akt ustawodawczy Unii Europejskiej.

Protokół przewiduje również, że Komisja Europejska co roku przedkłada parlamentom narodowym sprawozdanie w sprawie stosowania art. 5 TUE.

Rolę parlamentów narodowych w zakresie zapewnienia stałego przestrzegania zasady pomocniczości podkreślają również art. 69 i art. 352 ust. 2 TfUE. Zgodnie z pierwszym z tych przepisów parlamenty krajowe zapewniają zgodność z zasadą pomocniczości wniosków i inicjatyw ustawodawczych przedkładanych na mocy przepisów o współpracy sądowej w sprawach karnych (art. 82 i n. TfUE) i współpracy policyjnej (art. 87 i n. TfUE). Parlamenty narodowe mają to czynić zgodnie z Protokołem (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności. Według drugiego z przywołanych przepisów Komisja zobowiązana jest do zwracania uwagi parlamentom narodowym na projekty aktów ustawodawczych, których podstawą jest art. 352 ust. 1 TfUE (tzw. klauzula elastyczności). Znaczenie kontroli zgodności tych projektów z zasadą pomocniczości jest szczególnie doniosłe ze względu na ogólny charakter kompetencji prawodawczej, która została ustanowiona w tym przepisie.

c) Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (art. 12 lit. c TUE, art. 69, art. 70, art. 71, art. 81 ust. 3, art. 85 ust. 1, art. 88 ust. 2 TfUE)

Przepis art. 12 lit. c TUE stanowi, iż parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii uczestnicząc, w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w mechanizmach oceniających wykonanie polityk Unii w tej dziedzinie, zgodnie z art. 70 TfUE, oraz angażując się w polityczne monitorowanie Europolu i ocenę działalności Eurojustu, zgodnie z art. 88 i 85 TfUE. Art. 85 TfUE zawiera delegację do określenia warunków uczestnictwa parlamentów narodowych w ocenie działalności Eurojustu, natomiast art. 88 TfUE zawiera delegację do określenia udziału parlamentów narodowych w kontroli działań Europolu dokonywanej przez Parlament Europejski. W tej sytuacji ostateczna regulacja krajowa nie jest jeszcze możliwa, gdyż nie jest znany zakres

udziału parlamentu narodowego w tych procedurach. Warto zwrócić uwagę także na inne przepisy TfUE. Art. 69 TfUE przewiduje, iż parlamenty narodowe zapewniają przestrzeganie zgodności wniosków i inicjatyw prawodawczych z zakresu współpracy sądowej w sprawach karnych i z zakresu współpracy policyjnej z zasadą pomocniczości, zgodnie z Protokołem w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Przepis art. 70 TfUE przewiduje informowanie parlamentów narodowych o wynikach i treści oceny wprowadzania w życie przez władze państw członkowskich polityk Unii z zakresu przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Przepis art. 71 TfUE przewiduje informowanie parlamentów narodowych o pracach, działającego w ramach Rady, komitetu wspierającego i wzmacniającego współpracę operacyjną w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. Zgodnie z art. 81 ust. 3 TfUE przewiduje się odrębną kompetencję parlamentów narodowych związaną z prawem rodzinnym. Zgodnie z tym przepisem, środki dotyczące prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne są ustanawiane zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą: Rada działa jednomyślnie, po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Na wniosek Komisji, Rada może przyjąć decyzję określającą te aspekty prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne, które mogą być przedmiotem aktów przyjmowanych w drodze zwykłej procedury prawodawczej. Wniosek ten jest przekazywany parlamentom narodowym. W przypadku, gdy parlament narodowy notyfikuje swój sprzeciw w ciągu sześciu miesięcy od daty takiego przekazania, stosowna decyzja nie zostaje przyjęta. W przypadku braku sprzeciwu Rada może przyjąć taką decyzję.

d) Udział w procedurze zmiany Traktatów (art. 12 lit. d oraz art. 48 TUE)

Zgodnie z art. 12 lit. d TUE parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii uczestnicząc w procedurach zmiany Traktatów, zgodnie z art. 48 TUE. Przywołany przepis art. 48 TUE ustanawia zwykłą i uproszczone procedury zmiany Traktatów. W myśl postanowień tego przepisu projekty zmian Traktatów rozpatrywane w ramach zwykłej procedury zmiany przekazywane są przez Radę Radzie Europejskiej i notyfikowane parlamentom narodowym. Jeżeli Rada Europejska, po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komisją, opowie się za rozpatrzeniem proponowanych zmian, przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje konwent złożony z przedstawicieli parlamentów narodowych,

szeferów państw lub rządów państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji. Konwent ten rozpatruje propozycje zmian i przyjmuje w drodze konsensusu zalecenia dla Konferencji przedstawicieli rządów państw członkowskich. Rada Europejska może podjąć zwykłą większością i za zgodą Parlamentu Europejskiego decyzję o niezwołaniu konwentu, gdy zakres proponowanych zmian nie uzasadnia jego zwołania. W takim przypadku mandat Konferencji określa Rada Europejska. Zmiany w Traktatach są uchwalane przez Konferencję przedstawicieli rządów państw członkowskich.

W ramach uproszczonych procedur zmiany Traktatów parlamenty narodowe będą odgrywać pewną rolę w przypadku decyzji Rady Europejskiej dotyczącej trybu stanowienia prawa. Rada Europejska może w określonych przypadkach przyjąć decyzję upoważniającą Radę do stanowienia większością kwalifikowaną, gdy Traktaty przewidują głosowanie jednomyślne, oraz zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, gdy Traktaty przewidują procedurę specjalną. Wszelkie inicjatywy Rady Europejskiej w tym zakresie są przekazywane parlamentom narodowym. Jeżeli parlament narodowy notyfikuje swój sprzeciw w ciągu sześciu miesięcy od daty takiego przekazania, Rada Europejska nie może przyjąć takiej decyzji.

e) Otrzymywanie wniosków o członkostwo w Unii (art. 12 lit. e w zw. z art. 49 TUE)

Zgodnie z art. 12 lit. e TUE, parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii otrzymując informacje na temat wniosków o przystąpienie do Unii zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej. Przepis art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej przewiduje notyfikowanie parlamentom narodowym wniosku o członkostwo w Unii Europejskiej, nie wiąże z tym jednak żadnych dalszych kompetencji.

f) Uczestnictwo we współpracy międzyparlamentarnej między parlamentami narodowymi (art. 12 lit. f TUE, Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej)

Podstawowe zasady odnoszące się do współpracy międzyparlamentarnej określone zostały w treści Protokołu (nr 1) w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej. Protokół ten zawiera ogólną zasadę, zgodnie z którą sposób organizacji i wspierania skutecznej i systematycznej współpracy

międzyparlamentarnej w Unii określać będą wspólnie Parlament Europejski i parlamenty narodowe. Art. 12 lit. f TUE podkreśla znaczenie aktywnego przyczyniania się parlamentów narodowych do prawidłowego funkcjonowania Unii w dziedzinie współpracy międzyparlamentarnej.

Szczególna rola w tym względzie przewidziana została dla COSAC. Może ona przedkładać wszelkie uwagi, które uzna za właściwe, pod rozagę Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Konferencja ta wspiera ponadto wymianę informacji i najlepszych praktyk między parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim, w tym między ich wyspecjalizowanymi komisjami. Może także organizować konferencje międzyparlamentarne na wybrane tematy, w szczególności w celu omówienia zagadnień wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Uwagi przedłożone przez konferencję nie wiążą parlamentów narodowych ani nie przesądzają ich stanowiska.

V. Udział Rady Ministrów, Sejmu, Senatu i Prezydenta RP w określeniu stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zmiany traktatów

Zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony, zmiany traktatów (TUE, TFUE, Euratom) mogą nastąpić zarówno w ramach zwykłej procedury zakładającej klasyczny proces ratyfikacyjny, jak również, w drodze procedur uproszczonych. Procedury uproszczone umożliwiają zmianę określonych części i postanowień traktatów w drodze decyzji Rady Europejskiej albo Rady. Podstawą konstrukcji legislacyjnych prezentowanych w projekcie jest założenie, że zmiana traktatu - niezależnie od trybu w jakim została przeprowadzona – powinna być dokonywana z poszanowaniem konstytucyjnych kompetencji organów władzy wykonawczej i ustawodawczej w odniesieniu do wprowadzania do polskiego systemu prawnego zmian umów międzynarodowych.

Prawo prowadzenia polityki zagranicznej oraz zawierania umów międzynarodowych wymagających ratyfikacji Konstytucja powierza Radzie Ministrów (art. 146 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 9-10). Prezydent RP jako reprezentant państwa w stosunkach zewnętrznych ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe (art. 133 ust. 1 pkt 1). Ratyfikacja najważniejszych umów międzynarodowych może nastąpić tylko na podstawie uprzednio uchwalonej ustawy wyrażającej zgodę na ratyfikację (art. 89 ust. 1). Przekazanie w umowie międzynarodowej przez Rzeczypospolitą

Polską organizacją międzynarodowej kompetencji organów władzy państwowej w niektórych sprawach może nastąpić po wyrażeniu zgody w ustawie uchwalonej w szczególnej procedurze lub w referendum ogólnokrajowym (art. 90). Konstytucyjny podział kompetencji w procedurze ratyfikacyjnej między Radę Ministrów (inicjującą postępowanie ratyfikacyjne), Sejm i Senat (wyrażające w ustawie zgodę na ratyfikację) oraz Prezydenta (dokonującego aktu ratyfikacji) wyznacza model relacji między tymi organami nie tylko w odniesieniu do zawierania umów międzynarodowych, ale także do wprowadzania do polskiego porządku prawnego zmian w traktatach zawartych.

Ustawodawca tworząc ustawę z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. nr 39, poz. 443 ze zm.) uznał, że wyznaczony przez Konstytucję podział kompetencji należy odnieść do podejmowania w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej decyzji o zmianie zakresu obowiązywania umów międzynarodowych, które nie polegają na zawarciu nowych umów. Zgodnie z art. 25 tej ustawy, decyzję w tej sprawie – w przypadku ratyfikowanej umowy międzynarodowej – podejmuje Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów. Przedłożenie Prezydentowi wniosku dotyczącego umowy, o której mowa w [art. 89](#) ust. 1 i [art. 90](#) Konstytucji, dokonywane jest po uzyskaniu zgody Sejmu i Senatu wyrażonej w ustawie.

Konstytucyjne kompetencje Rady Ministrów, Prezydenta oraz Sejmu i Senatu w procedurze ratyfikacji umów, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji, powinny być rozumiane w sposób, który zakłada aktywną rolę tych organów w procesie, w którym zmiana traktatów założycielskich Unii Europejskiej, bądź też zmiana zakresu ich zastosowania, dokonywana jest mocą decyzji organów Unii Europejskiej. W przypadkach, w których decyzje te prowadzą do zmiany prawa pierwotnego lub zmiany zakresu jego obowiązywania, a ich skuteczność prawna nie wymaga przeprowadzenia procedury ratyfikacyjnej, wszystkie organy władzy publicznej, uczestniczące - w myśl Konstytucji - w decydowaniu o zakresie zobowiązań międzynarodowych polskiego państwa, powinny być włączone w proces określenia stanowiska RP, które prezentowane jest na forum organu podejmującego wiążącą decyzję. Udział organów władzy wykonawczej i ustawodawczej w procedurze służącej ustaleniu stanowiska RP tylko wówczas odzwierciedlać będzie konstytucyjny układ kompetencji, gdy ich wpływ na kształt tego stanowiska odpowiadać będzie istocie uprawnień wynikających z art. 89 ust. 1 i art. 90

Konstytucji. Stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej prezentowane przez Radę Ministrów na forum Rady Europejskiej lub Rady, na którym zapada wiążąca decyzja prawodawcza, stanowi nie tylko wyraz polityki zagranicznej państwa polskiego, ale również przesądza o kształcie wiążących je zobowiązań traktatowych. W tym kontekście należy przypomnieć stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, który jednoznacznie uznał, że udział parlamentu w procesie wprowadzenia do porządku prawnego umów międzynarodowych wynika z samej istoty władzy ustawodawczej i pozostaje zgodny z zasadami demokratycznego państwa prawnego ([art. 2](#) Konstytucji), zwierzchnictwa Narodu i przedstawicielstwa ([art. 4](#) Konstytucji), legalizmu ([art. 8](#) Konstytucji) oraz podziału i równowagi władz ([art. 10](#) Konstytucji) (por. wyrok z 12 stycznia 2005 r., K 24/04, uzasadnienie pkt II.6).

Analiza Traktatu z Lizbony pozwala na wyodrębnienie grupy decyzji Rady Europejskiej oraz Rady Unii Europejskiej, w których organy te, mogą – mocą swojej decyzji - odstąpić od stanowienia prawa w trybie jednomyślności na w rzecz rozstrzygnięć zapadających w oparciu o większość kwalifikowaną bądź odstąpić od zwykłej procedury prawodawczej na rzecz procedury specjalnej. Tego rodzaju rozstrzygnięcia mają nie tylko znaczenie proceduralne, ale w istotnym stopniu mogą prowadzić do ograniczenia wpływu Rzeczypospolitej Polskiej na kształt stanowionego prawa. Nawet gdyby uznać, że omawiane postanowienia nie mogą być kwalifikowane jako podstawa prawna do zmiany traktatu (art. 48 ust. 7 TUE – stanowi *verba legis* „uproszczoną procedurę zmiany”), to jednak, zważywszy na istotę rozstrzygnięć podejmowanych na ich podstawie, należy uznać, że stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej w takich przypadkach powinno mieć szczególnie silną legitymację demokratyczną. Do grupy takich postanowień zaliczyć trzeba również: decyzję Rady Europejskiej w sprawie stworzenia wspólnej obrony (art. 42 ust. 2 TUE), decyzję Rady Europejskiej w sprawie rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej na zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym (art. 86 ust. 4 TFUE), decyzję Rady w sprawie norm minimalnych w zakresie szczególnych aspektów postępowania karnego w ramach współpracy sądowej w sprawach karnych (art. 82 ust. 2 lit. d TFUE), decyzję Rady w sprawie dziedzin przestępczości, w ramach których dyrektywy mogą ustanawiać normy minimalne odnoszące się do przestępstw oraz kar (art. 83 ust. 1 akapit trzeci TFUE) oraz decyzję Rady w sprawie reguł dotyczących tzw. kompromisu z Ioanniny (Protokół (nr 9) w sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii

Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r.).

Dotychczas obowiązująca ustawa o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej zakłada kooperacyjny model udziału Sejmu i Senatu w procesie ustalania stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w odniesieniu do aktów prawodawczych rozpatrywanych w Radzie Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej. Rada Ministrów przed przedstawieniem stanowiska na forum Rady Unii Europejskiej zobowiązana jest do zasięgnięcia niewiążących opinii właściwych komisji Sejmu i Senatu. Rada Ministrów może również w pewnych sytuacjach – z uwagi na organizację prac organów Unii Europejskiej - zająć w imieniu państwa polskiego stanowisko, które nie było konsultowane z parlamentem. W takim przypadku konieczne jest jedynie niezwłoczne przedstawienie komisjom parlamentarnym zajętego stanowiska oraz przyczyn niezasięgnięcia opinii.

Trybunał Konstytucyjny, we wspomnianym wyroku, wyraźnie stwierdził, że współpraca parlamentu z rządem w zakresie działalności prawodawczej Unii Europejskiej jest w istocie wykonywaniem kompetencji władzy ustawodawczej. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej, kompetencje ustawodawcze muszą być pojmowane z uwzględnieniem zasadniczo nowych warunków tworzenia prawa. Trybunał nie przekreślił możliwości udzielania przez parlament rządowi mandatu opatrzonego szczegółową instrukcją, w miejsce dotychczasowego modelu kooperacyjnego, uznając, że w obu wypadkach „cel pozostaje ten sam”. Celem tym jest wypracowanie – w ramach wykonywania władzy ustawodawczej – „stanowiska, które w najwyższym stopniu odpowiadałoby racji stanu, czyli dobru Rzeczypospolitej” (K 24/04, uzasadnienie pkt II.8).

VI. Procedura wystąpienia z Unii Europejskiej

Traktat z Lizbony określił procedurę wystąpienia państwa członkowskiego z Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 50 ust. 1 TUE każde państwo członkowskie może, zgodnie ze swoimi wymogami konstytucyjnymi, podjąć decyzję o wystąpieniu z Unii. Państwo członkowskie, które podjęło decyzję o wystąpieniu, notyfikuje swój zamiar Radzie Europejskiej. W świetle wytycznych Rady Europejskiej Unia prowadzi negocjacje i zawiera z tym Państwem umowę określającą warunki jego wystąpienia,

uwzględniając ramy jego przyszłych stosunków z Unią. Umowę tę negocjuje się zgodnie z artykułem 218 ustęp 3 TFUE. Jest ona zawierana w imieniu Unii przez Radę, stanowiącą większością kwalifikowaną po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego (ust. 2). Traktaty przestają mieć zastosowanie do państwa członkowskiego, które podjęło decyzję o wystąpieniu, od dnia wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w przypadku jej braku, dwa lata po notyfikacji zamiaru wystąpienia, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z danym państwem członkowskim podejmie jednomyślnie decyzję o przedłużeniu tego okresu (ust. 3).

Decyzja o wystąpieniu państwa polskiego z Unii Europejskiej powinna być rozumiana – na gruncie Konstytucji RP – jako wypowiedzenie umowy międzynarodowej. Decyzja o wystąpieniu z Unii Europejskiej nie stanowi czynności alternatywnej w stosunku do aktu wypowiedzenia traktatów. Zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji wypowiedzenie umowy międzynarodowej dotyczącej spraw wymienionych w tym przepisie możliwe jest po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie. Konstytucja przewiduje szczególny tryb wyrażania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej przekazującej organizacji międzynarodowej kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach (art. 90). Szczególny tryb uchwalania ustawy wyrażającej zgodę (większość 2/3 w Sejmie i Senacie) nie ma jednak zastosowania do ustawy dotyczącej zgody na wypowiedzenie umowy, o której mowa w art. 90. Zgodnie z brzmieniem art. 120 Konstytucji ustawy są uchwalane przez Sejm zwykłą większością głosów, "chyba że Konstytucja przewiduje inną większość". Umowa międzynarodowa przenosząca kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach nie przestaje być umową, o której mowa w art. 89 ust. 1 Konstytucji. Żaden przepis konstytucji nie formułuje wymogu by ustawa wyrażająca zgodę na wypowiedzenie takiej umowy międzynarodowej była uchwalana przez Sejm i Senat większością kwalifikowaną.

Na założeniach takich oparte jest obecnie obowiązujące brzmienie art. 22 ustawy o umowach międzynarodowych. Art. 22 ust. 2 przewiduje, że przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do wypowiedzenia umowy międzynarodowej ratyfikowanej za zgodą, o której mowa w [art. 89](#) ust. 1 i [art. 90](#) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie. Ustawa taka uchwalana jest przez Sejm i Senat zwykłą większością głosów zgodnie z art. 120 Konstytucji RP.

Konieczność nowelizacji ustawy o umowach międzynarodowych związana jest z potrzebą dostosowania art. 22 tej ustawy do postanowień art. 50 TUE. Chodzi o jednoznaczne rozstrzygnięcie, że decyzja o wystąpieniu z Unii Europejskiej nie stanowi alternatywnej, względem czynności wypowiedzenia, formy odstąpienia przez polskie państwo od zobowiązań wynikających z traktatów konstytuujących Unię Europejską. Ustawa, w jej obecnym kształcie, nie określa także podmiotu zobowiązanego do notyfikacji Radzie Europejskiej decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej, jak również trybu, w którym wyrażana będzie zgoda na ewentualne przedłużenie dwuletniego okresu, w którym państwo polskie po podjęciu decyzji o wystąpieniu pozostaje związane traktatami (art. 50 ust. 3 TUE).

Część szczegółowa

Projekt w znacznej mierze opiera się na treści obecnie obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Jedynie liczba i charakter zmian zadecydowały o propozycji uchwalenia nowej ustawy zamiast ustawy nowelizującej obecną. Z tego powodu zrezygnowano ze szczegółowego uzasadniania tych przepisów, które stanowią powtórzenie obecnej regulacji.

Art. 1

Przepis art. 1 określa zakres przedmiotowy projektowanej ustawy. Jest to powtórzenie brzmienia art. 1 obecnej ustawy kooperacyjnej.

Art. 2

Przepis nakłada na Radę Ministrów obowiązek współpracy z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Przepis jest powtórzeniem brzmienia obecnej ustawy kooperacyjnej.

Art. 3

Przepis nakłada na Radę Ministrów obowiązki informacyjne względem Sejmu i Senatu. Przepis ust. 1 przewiduje ogólny obowiązek informacyjny. Jest to zbiorcza informacja przedstawiana przez Radę Ministrów obu izbom przynajmniej raz na 6 miesięcy, dotycząca udziału Rzeczypospolitej w pracach Unii Europejskiej. Przepis zapewnia regularność otrzymywania przez Sejm i Senat informacji i nie wymaga

formułowania żądania w tej kwestii. Informacje przedstawiane są z urzędu. Rada Ministrów może przedstawiać w tym trybie informacje także częściowo.

Przepis ust. 2 przewiduje uprawnienie dla obu izb, a także dla ich właściwych organów prawo żądania od Rady Ministrów informacji nieumieszczonych w ogólnej informacji przedstawianej na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy. Mogą to być żądania dotyczące spraw pominiętych w ogólnej informacji, spraw, które jeszcze nie zostały przedstawione izbom lub uszczegółowienia informacji dotyczących spraw już Sejmowi i Senatowi przedstawionych. W przeciwieństwie do obowiązku wynikającego z ust. 1, inicjatywa leży po stronie Sejmu i Senatu. Informacja przedstawiana jest jedynie na wniosek.

Przepis jest w zasadzie powtórzeniem brzmienia dotychczasowego art. 3 ustawy kooperacyjnej. Zmiana, dotycząca ust. 2, polega na tym, że informacja może być przekazywana nie tylko Sejmowi lub Senatowi, ale także wyłącznie tym organom izb, które informacji zażądały.

Art. 4

Przepis nakłada na Radę Ministrów obowiązek przekazywania Sejmowi i Senatowi dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej oraz ocen tych dokumentów sporządzonych przez właściwe instytucje lub organy Unii Europejskiej. Przepis ten nawiązuje do art. 4 obecnej ustawy kooperacyjnej. Zmiana, w stosunku do obecnego brzmienia przepisu, związana jest z przepisem art. 1 zdaniem pierwszym Protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej. Przepis ten stanowi, że dokumenty konsultacyjne Komisji (zielone księgi, białe księgi i komunikaty) są przekazywane, po ich opublikowaniu, parlamentom narodowym bezpośrednio przez Komisję Europejską. Z tego powodu należało tak zmienić obowiązki informacyjne rządu, by znieść obowiązek Rady Ministrów przekazywania tych dokumentów Sejmowi i Senatowi. Ponieważ Protokół nr 1 nie wspomina o bezpośrednim przekazywaniu parlamentom narodowym innych kategorii dokumentów konsultacyjnych, ani ich ocen, proponuje się, by w tym zakresie utrzymać ciążący na Radzie Ministrów obowiązek informacyjny.

Ponadto, ze względów redakcyjnych, proponuje się rozdzielenie dotychczasowego przepisu na dwie części. Przepis ustępu pierwszego dotyczyłby

dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, a przepis ustępu drugiego dotyczyłby ocen dokumentów konsultacyjnych.

Art. 5

Przepis nakłada na Radę Ministrów obowiązek przekazywania Sejmowi i Senatowi planów pracy Rady oraz ocen rocznych planów legislacyjnych Komisji Europejskiej sporządzanych przez Parlament Europejski i Radę. Przepis ten nawiązuje do art. 5 obecnej ustawy kooperacyjnej. Zmiana, w stosunku do obecnego brzmienia przepisu, związana jest z przepisem art. 1 zdaniem drugim Protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej. Przepis ten stanowi, że Komisja Europejska przekazuje parlamentom narodowym roczny program prac legislacyjnych oraz wszelkie inne dokumenty dotyczące planowania legislacyjnego lub strategii politycznej równocześnie z ich przekazaniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. W związku z tym należało tak zmienić obowiązki rządu, by znieść ciążący na Radzie Ministrów obowiązek przekazywania Sejmowi i Senatowi rocznych planów legislacyjnych Komisji. Przepis Protokołu Nr 1 nie wspomina o planach pracy Rady, dlatego proponuje się, by w tym zakresie przepis pozostał niezmieniony.

Artykuł 6

Jest to nowy przepis w stosunku do obecnej regulacji ustawy kooperacyjnej.

Przepis nakłada na Radę Ministrów obowiązki informacyjne względem Sejmu i Senatu. Obowiązki dotyczą informowania izb o stanowiskach innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich Unii Europejskiej zajmowanych w wybranych procedurach tworzenia prawa Unii Europejskiej oraz o uzasadnieniach tych stanowisk.

Ad pkt 1) Przepis art. 3 ust. 2 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej przewiduje, iż między 1 listopada 2014 roku a 31 marca 2017 roku, jeżeli przyjęcie aktu wymagać będzie większości kwalifikowanej, członek Rady

będzie mógł **zażądać**, by akt ten został przyjęty większością kwalifikowaną określoną w Traktacie z Nicei, obowiązującą do dnia wejścia w życie Traktatu z Lizbony.

Ad pkt 2) Przepis art. 1 przywołanej w projektowanym przepisie ustawy decyzji Rady 2009/857/WE stanowi, iż jeżeli w okresie między dniem 1 listopada 2014 r. a dniem 31 marca 2017 r. członkowie Rady reprezentujący:

a) co najmniej trzy czwarte ludności lub

b) co najmniej trzy czwarte liczby państw członkowskich

niezbędne do utworzenia mniejszości blokującej, wynikającej z zastosowania art. 16 ust. 4 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej lub art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, **zgłoszą swój sprzeciw** wobec przyjęcia aktu prawnego przez Radę większością kwalifikowaną, kwestia ta trafi pod obrady Rady.

Natomiast przepis art. 4 przywołanej decyzji przewiduje analogiczne skutki dla takiego samego sprzeciwu zgłoszonego w okresie od dnia 1 kwietnia 2017 r. przez członków Rady reprezentujących:

a) co najmniej 55 % ludności lub

b) co najmniej 55 % liczby państw członkowskich.

Ad pkt 3) Wymienione w tym punkcie przepisy dotyczą różnych – od strony normowanej dziedziny – sytuacji, jednak przewidują takie same rozwiązania proceduralne. Przyznają każdemu członkowi Rady prawo do **zażądania przedłożenia danej kwestii Radzie Europejskiej**. W takim przypadku zwykła procedura ustawodawcza zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, Rada Europejska:

a) odsyła projekt do Rady, co oznacza zakończenie zawieszenia zwykłej procedury ustawodawczej; lub

b) nie podejmuje żadnych działań lub występuje do Komisji z wnioskiem o przedstawienie nowego wniosku; w tym przypadku, akt początkowo proponowany uważa się za nieprzyjęty (działania określone w niniejszym podpunkcie dotyczą wyłącznie art. 48 akapit 2 zdanie 1 TfUE).

Uprawnienie do zgłoszenia takiego żądania materializuje się jeżeli:

- członek Rady uzna, że projekt aktu ustawodawczego dotyczący dziedziny zabezpieczenia społecznego, mógłby naruszać istotne aspekty jego systemu zabezpieczenia społecznego, w szczególności jego zakres stosowania, koszty lub strukturę finansową, lub mógłby naruszać równowagę finansową tego systemu (art. 48 akapit 2 zdanie 1 TfUE);

- członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, dotyczący wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym, mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych (art. 82 ust. 3 TfUE);
- członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, ustanawiającej normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym lub dyrektywy ustanawiającej normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w danej dziedzinie mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych (art. 83 ust. 3 TfUE).

Celem proponowanego przepisu ustawy jest umożliwienie Sejmowi i Senatowi zapoznanie się z poglądami innych niż Polska państw członkowskich Unii Europejskiej w sprawach uznanych za wrażliwe z punktu widzenia państw członkowskich Unii Europejskiej oraz porównanie tych stanowisk ze stanowiskiem Rzeczypospolitej.

Artykuł 7

Proponowany przepis jest odpowiednikiem art. 6 obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Przewiduje jednak pewne zmiany w stosunku do aktualnego stanu prawnego.

Zmiana pojęcia akt prawny Unii Europejskiej na akt ustawodawczy Unii Europejskiej wynika ze zmiany w systemie źródeł prawa Unii Europejskiej, którą przewiduje Traktat z Lizbony (art. 289 i n. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej). W nowym systemie akty prawne, które przyjmowane są w drodze procedury ustawodawczej, określane są mianem aktów ustawodawczych. Zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej to właśnie projekty aktów ustawodawczych przekazywane są parlamentom narodowym bezpośrednio przez instytucje Unii Europejskiej i mogą podlegać ich ocenie.

Ponieważ, jak zaznaczono, zgodnie z art. 2 protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej, przepisy aktów ustawodawczych kierowane do Parlamentu Europejskiego

i do Rady są przekazywane bezpośrednio parlamentom narodowym, należy znieść ciążący na Radzie Ministrów obowiązek przesyłania do Sejmu i Senatu projektów tych aktów. Wskazane natomiast wydaje się utrzymanie obowiązku przesyłania projektów stanowisk Rzeczypospolitej Polskiej dotyczących projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej.

Proponuje się, by w związku z rozszerzeniem zakresu opiniowania przez parlamenty narodowe projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej o zgodność z zasadą pomocniczości, do przekazywanego przez Radę Ministrów projektu stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej dołączona była dodatkowo ocena zgodności projektu aktu ustawodawczego z tą zasadą. Opinie w sprawie zgodności projektu aktu ustawodawczego Unii Europejskiej z zasadą pomocniczości, przesyłane Sejmowi i Senatowi przez Radę Ministrów, stanowiłyby materiał pomocniczy dla prac organów Sejmu i Senatu. W żaden sposób nie określałyby ich stanowiska w sprawie rozpatrywanego projektu aktu ustawodawczego Unii Europejskiej.

Ponadto, proponuje się, by tą samą procedurą opiniowania objąć również projekty aktów prawnych przyjmowanych na podstawie art. 352 ust. 1 TfUE, ze względu na szczególny charakter tego przepisu. Stanowi on, iż jeżeli działanie Unii okaże się niezbędne do osiągnięcia, w ramach polityk określonych w Traktatach, jednego z celów, o których mowa w Traktatach, a Traktaty nie przewidziały uprawnień do działania wymaganego w tym celu, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, przyjmuje stosowne przepisy (tzw. klauzula elastyczności pozwalająca przyjmować przepisy nie przewidziane wprost w traktatach).

Wydłużenie terminów (w stosunku do terminów określonych w obecnie obowiązującej ustawie kooperacyjnej), o których mowa w art. 7 ustawy, wynika z art. 6 akapit pierwszy Protokołu nr 2 w związku z art. 4 zdanie drugie Protokołu nr 1.

Artykuł 8

Przepis jest odpowiednikiem art. 7 obecnie obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Zmiana, w stosunku do obecnego brzmienia przepisu spowodowana jest, wynikającym z Traktatu z Lizbony, przekształceniem Unii Europejskiej i Wspólnot Europejskich. Unia Europejska uzyskała własną osobowość prawną, a

Europejska Wspólnota Energii Atomowej pozostała odrębną organizacją międzynarodową.

Artykuł 9

Przepis jest odpowiednikiem art. 8 obecnie obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Zmiana polega na zastąpieniu stanowisk Rady Ministrów stanowiskami Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 10

Przepis jest odpowiednikiem art. 9 obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Zmiany – w stosunku do aktualnego stanu prawnego – są konsekwencją przyjęcia art. 7 projektu, który nawiązuje do art. 6 obecnej ustawy kooperacyjnej.

Zmiana, w stosunku do obecnego stanu prawnego, w ust. 3, polegająca na zastąpieniu członka Rady Ministrów przedstawicielem Rady Ministrów związana jest z oceną funkcjonowania tego przepisu. Wymóg, by to członek Rady Ministrów składał wyjaśnienia uznano za zbyt mało elastyczny. Z drugiej strony praktyka wykazuje, że procedura ta znajduje zastosowanie w sprawach, w których Rada Ministrów obiektywnie nie miała możliwości zasięgnięcia opinii właściwych organów Sejmu i Senatu.

Artykuł 11

Proponuje się rozwiązanie polegające na tym, że Prezes Rady Ministrów, albo Rada Ministrów będą mieli obowiązek zasięgnięcia opinii Sejmu, Senatu albo organów właściwych na podstawie regulaminów Sejmu i Senatu, w związku zajmowanymi na forum Unii Europejskiej stanowiskami:

- a) przed rozpatrzeniem w Radzie Europejskiej projektu aktu ustawodawczego, o którym mowa w art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (zmiana trybu głosowania z jednomyślności na większość kwalifikowaną albo ze specjalnej procedury ustawodawczej na zwykłą procedurę ustawodawczą),
- b) przed rozpatrzeniem w Radzie Unii Europejskiej projektu aktu ustawodawczego, o którym mowa w art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wprowadzenie zwykłej, zamiast specjalnej, procedury

przyjmowania aktów ustawodawczych w określonych aspektach prawa rodzinnego mających skutki transgraniczne),

- c) w trybie Protokołu w sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r. dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zmiana albo uchylenie tzw. formuły z Ioanniny),
- d) w trybie art. 3 ust. 2 Protokołu w sprawie postanowień przejściowych dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zmiana formuły głosowania większością kwalifikowaną z tzw. podwójnej większości na formułę nicejską)
- e) w trybie art. 1 albo art. 4 decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r. (wykorzystanie tzw. mechanizmu z Ioanniny).

Wskazane stanowiska dotyczą zmian trybu stanowienia prawa Unii Europejskiej. Zmiany te są dokonywane przez organy Unii Europejskiej. Z tego powodu wskazane jest uregulowanie udziału Sejmu i Senatu w procedurze kształtowania stanowiska Polski.

Traktat z Lizbony przewiduje możliwość zgłaszania przez parlamenty narodowe państw członkowskich Unii Europejskiej sprzeciwów wobec przyjęcia aktów wymienionych powyżej w punktach a) i b). Proponowane rozwiązania uzupełniają – na forum krajowym – przewidziane w Traktacie z Lizbony możliwości oddziaływania przez parlamenty narodowe na tryb stanowienia prawa Unii Europejskiej. Właściwym miejscem na uregulowanie procedury zgłaszania sprzeciwów przez Sejm i Senat są regulaminy tych izb, a nie ustawa.

Artykuł. 12

Przepis jest odpowiednikiem art. 10 obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Zmiany, w stosunku do obecnego brzmienia regulacji, są konsekwencją przyjęcia art.

11, który nie ma swojego odpowiednika w obowiązującym stanie prawnym. Proponuje się rozciągnięcie konsekwencji prawnych wydania przez Sejm albo organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu opinii, o których mowa w art. 7, 9 i 10 projektowanej ustawy również na opinie, które będą wyrażane na podstawie art. 11 projektowanej ustawy.

W przypadku nieuwzględnienia opinii wydanej przez Sejm, organem, który byłby właściwy do wyjaśnienia przyczyn jej nieuwzględnienia powinien być członek Rady Ministrów.

Artykuł 13

Projekt przewiduje, że w przypadku niektórych decyzji Rady Europejskiej stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej określać będzie ustawa, a następnie będzie ono zatwierdzane przez Prezydenta RP. Konstrukcja taka dotyczy trybu określania stanowiska RP w odniesieniu do projektów aktów prawnych, o których mowa w:

- art. 31 ust. 3 TUE (decyzja Rady Europejskiej o stanowieniu większością kwalifikowaną na podstawie postanowień szczególnych dotyczących Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa)

- art. 42 ust. 2 TUE (decyzja Rady Europejskiej w sprawie stworzenia wspólnej obrony)

- art. 86 ust. 4 TFUE (decyzja Rady Europejskiej w sprawie rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej na zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym)

- art. 312 ust. 2 akapit 2 TFUE (decyzja Rady Europejskiej o stanowieniu większością kwalifikowaną przy przyjmowaniu rozporządzenia dotyczącego wieloletnich ram finansowych)

- Protokole (nr 9) w sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 238 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie między 1 listopada 2014 r. a 31 marca 2017 r. i od 1 kwietnia 2017 r. dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (decyzja Rady w sprawie reguł dotyczących tzw. kompromisu z Ioanniny).

Zgodnie z propozycją zawartą w art. 13, w omówionych wyżej przypadkach, ustawa określać będzie stanowisko RP w sprawie projektu aktu prawnego Unii Europejskiej tzn. zawierać będzie stwierdzenie, że przedstawiciel Rzeczypospolitej

Polskiej w Radzie Europejskiej jest obowiązany opowiedzieć się za przyjęciem projektu aktu prawnego UE bądź też stwierdzenie, że przedstawiciel RP obowiązany jest wstrzymać się od głosu w trakcie głosowania nad takim projektem. Ustawa, o której mowa, zawierać również będzie upoważnienie dla Prezydenta RP, do zatwierdzenia stanowiska RP. Brak ustawy (na skutek niewzięcia w życie) lub niezatwierdzenie stanowiska RP przez Prezydenta obligować będzie przedstawiciela RP w Radzie Europejskiej do opowiedzenia się za odrzuceniem takiego aktu.

Artykuł 14

Procedura określania stanowiska RP w sprawach, o których mowa w art. 14 jest w pełni zbieżna z propozycją zawartą w art. 13. Przepis przewiduje, że w przypadku niektórych decyzji Rady stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej określać będzie ustawa, a następnie będzie ono zatwierdzane przez Prezydenta RP (w art. 13 mowa jest o decyzjach Rady Europejskiej). Konstrukcja taka dotyczy trybu określania stanowiska RP w odniesieniu do projektów aktów prawnych, o których mowa:

- art. 82 ust. 2 lit. d TFUE (decyzja Rady w sprawie norm minimalnych w zakresie szczególnych aspektów postępowania karnego w ramach współpracy sądowej w sprawach karnych)

- art. 83 ust. 1 akapit trzeci TFUE (decyzja Rady w sprawie dziedzin przestępczości, w ramach których dyrektywy mogą ustanawiać normy minimalne odnoszące się do przestępstw oraz kar)

- art. 153 ust. 2 akapit 4 TFUE (decyzja Rady o zastosowaniu zwykłej procedury prawodawczej do niektórych dziedzin polityki społecznej)

- art. 192 ust. 2 akapit 2 TFUE (decyzja Rady o zastosowaniu zwykłej procedury prawodawczej do niektórych dziedzin związanych ze środowiskiem naturalnym)

- art. 333 ust. 1 TFUE (decyzja Rady o stanowieniu większością kwalifikowaną na podstawie postanowień Traktatów, które mogą być zastosowane w ramach wzmocnionej współpracy)

- art. 333 ust. 2 TFUE (decyzja Rady o zastosowaniu zwykłej procedury prawodawczej w odniesieniu do postanowień Traktatów, które mogą być zastosowane w ramach wzmocnionej współpracy)

Podobnie jak w przypadkach, o których mowa w art. 13, również w tych sprawach ustawa określać będzie stanowisko RP w sprawie projektu aktu prawnego.

Ustawa taka zawierać będzie także upoważnienie dla Prezydenta do zatwierdzenia stanowiska RP. Brak ustawy (na skutek niew wejścia w życie) lub niezatwierdzenie stanowiska RP przez Prezydenta obligować będzie przedstawiciela RP w Radzie do opowiedzenia się za odrzuceniem takiego aktu.

Artykuł 15

Proponowana zmiana tworzy mechanizm współdziałania Sejmu i Senatu z Prezesem Rady Ministrów w zakresie formułowania stanowiska Polski dotyczącego zwołania konwentu, o którym mowa w art. 48 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

Uwzględnienie Sejmu i Senatu w tej procedurze wynika z faktu, że w skład konwentu, który bierze udział w zwykłej procedurze zmiany traktatów, wchodzi przedstawiciele parlamentów narodowych. Zatem decyzja o niezwoływaniu konwentu powinna być podjęta po zapoznaniu się ze zdaniem obu izb parlamentarnych.

Opinie wydawane byłyby przez organy właściwe na podstawie regulaminów Sejmu i Senatu. Konsekwencja nieuwzględnienia przez Prezesa Rady Ministrów stanowiska organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu byłaby identyczna z tą przewidzianą w art. 12 ustawy. Z tym, że obowiązek złożenia wyjaśnień dotyczyłby Prezesa Rady Ministrów, a nie jej członka.

Rozdział 3 Współpraca w zakresie wnoszenia przez Sejm lub Senat skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Artykuł 16

Przepis art. 8 Protokołu 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu o Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej stanowi, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w zakresie skarg w sprawie naruszenia przez akt ustawodawczy zasady pomocniczości wniesionych przez państwo członkowskie, zgodnie z zasadami określonymi w art. 263 TfUE lub przekazanych przez nie zgodnie z jego porządkiem prawnym w imieniu jego parlamentu narodowego lub izby tego parlamentu.

Przywołany przepis protokołu przyznaje parlamentom narodowym (ich izbom) nowe, istotne uprawnienie. Jest ono ściśle związane z określonym w art. 12 lit. b) TUE i przepisach protokołu uprawnieniem do opiniowania projektów aktów ustawodawczych Unii Europejskiej. Parlament narodowy będzie mógł zatem nie tylko

wyrazić swoją opinię o zgodności projektu aktu ustawodawczego Unii Europejskiej z zasadą pomocniczości, ale również wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości. Przedmiot skargi jest ograniczony do zarzutu naruszenia przez akt ustawodawczy zasady pomocniczości. W zakresie trybu wnoszenia skargi przez parlament narodowy Protokół odsyła do krajowych porządków prawnych. Konieczne jest zatem uregulowanie współpracy w tym zakresie między Sejmem, Senatem i Radą Ministrów. Współpraca powinna dotyczyć nie tylko trybu wnoszenia skargi, ale i zasad reprezentowania skarżącego przed Trybunałem Sprawiedliwości.

Proponowany przepis określa zasady współpracy Sejmu i Senatu z Radą Ministrów w przypadku wnoszenia skargi w opisanym trybie. Przyjęcie, że w postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości, ze skarg Sejmu i Senatu Rzeczypospolitą reprezentuje Rada Ministrów wynika z założenia, że są to skargi Państwa Polskiego, a zgodnie z art. 146 ust. 1 Konstytucji RP, to Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej. Z drugiej strony, należy uwzględnić fakt, że uprawnienie Sejmu i Senatu do inicjowania skargi wynika z umowy międzynarodowej ratyfikowanej za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Stąd uwzględnienie w przepisie pewnych gwarancji realizacji woli Sejmu lub Senatu, takich jak nałożony na Prezesa Rady Ministrów obowiązek wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z zachowaniem terminu do dokonania tej czynności, związanie zakresem skargi, obowiązki informacyjne względem Sejmu lub Senatu oraz zastrzeżenie wyłącznie dla Sejmu lub Senatu uprawnienia do cofnięcia skargi.

Regulacja ustawowa powinna być uzupełniona odpowiednimi zmianami w regulaminach Sejmu i Senatu, które określają np. tryb podejmowania przez izby uchwał w sprawie wniesienia skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Rozdział 4 Współpraca w zakresie tworzenia prawa polskiego wykonującego prawo Unii Europejskiej

Artykuł 17

Przepis określa terminy, w jakich Rada Ministrów powinna wnosić do Sejmu projekty ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej. Proponowana regulacja ma służyć przestrzeganiu terminowej implementacji prawa Unii Europejskiej do krajowego porządku prawnego.

Przepis jest powtórzeniem art. 11 obecnie obowiązującej ustawy kooperacyjnej.

Artykuł 18

Przepis określa którzy z kandydatów na stanowiska związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej powinni być opiniowani przez właściwy organ Sejmu.

Proponowany przepis jest odpowiednikiem art. 12 obowiązującej ustawy kooperacyjnej. Zmiany, w stosunku do obecnego brzmienia, dotycząc punktów 3, 4 i 8.

W przypadku punktu 3 zmiana wynika ze zmiany nazewnictwa sądów unijnych (Sąd Pierwszej Instancji, po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, zgodnie z art. 254 TfUE, został przemianowany na Sąd), a równocześnie uwzględnia sądy, które zostały powołane już po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej (Sąd do spraw Służby Publicznej został utworzony decyzją Rady z dnia 2 listopada 2004 r. ustanawiającą Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej; Dz. Urz. UE L 333 z 9 listopada 2004 r., s. 7). Z uwagi na dotychczasowe uprawnienie Sejmu do opiniowania kandydatów na sędziów Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji, a także kandydata na stanowisko rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości, wskazane jest przyznanie Sejmowi uprawnienia do opiniowania kandydata na stanowisko sędziego Sądu do spraw Służby Publicznej oraz Rzecznika Generalnego w Sądzie.

W przypadku punktu 4 zmiana uwzględnia stanowisko Rzecznika generalnego przy Sądzie.

Natomiast zmiana w punkcie 8 polega wyłącznie na innym opisie stanowiska – Stały Przedstawiciel RP przy UE jest przedstawicielem RP w Komitecie stałych przedstawicieli przy UE.

Artykuł 19

Przepis reguluje tryb opiniowania kandydatów na stanowiska, o których mowa w art. 18 projektu ustawy. Proponowany artykuł jest powtórzeniem obecnie obowiązującego art. 13 ustawy kooperacyjnej. Zmiana polega na dodaniu ust. 4, który reguluje konsekwencje nieuwzględnienia opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu.

Rozdział 6 Współpraca w związku ze sprawowaniem przez przedstawicieli Rady Ministrów prezydencji składów Rady

Artykuł 20

Proponowany przepis stanowi regulację szczególną w stosunku do art. 3 projektu ustawy. Określa obowiązki informacyjne ciężące na Radzie Ministrów względem Sejmu i Senatu w okresie sprawowania przez Polskę prezydencji składów Rady.

Artykuł 21

Przepis przewiduje ograniczenia w stosowaniu art. 3 ust. 2 i art. 10 ust. 1 projektowanej ustawy w czasie sprawowania przez Polskę prezydencji składów Rady. Związane jest to ze zwiększonymi obowiązkami informacyjnymi Rady Ministrów w okresie sprawowania przez Polskę prezydencji, przewidzianymi w projektowanym art. 20.

Rozdział 7 Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Artykuł 22

Zmiany proponowane w ustawie o umowach międzynarodowych wiążą się z potrzebą uregulowania dwóch zagadnień: (1) procedury ratyfikacji tych aktów prawnych UE, które zgodnie z postanowieniami traktatów powinny jej podlegać oraz (2) procedury krajowej związanej z decyzją o wystąpieniu z Unii Europejskiej.

Akty prawne Unii Europejskiej, o których mowa w:

- art. 48 ust. 6 TUE (decyzja Rady Europejskiej zmieniająca wszystkie lub część postanowień części trzeciej TFUE)

- art. 25 TFUE (wydawane przez Radę przepisy uzupełniające prawa związane z obywatelstwem Unii)

- art. 218 ust. 8 akapit drugi zdanie drugie TFUE (decyzja Rady dotycząca przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności)

- art. 223 ust. 1 TFUE (przepisy, wydawane przez Radę, umożliwiające wybór członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich

zgodnie z jednolitą procedurę, lub zasadami wspólnymi, we wszystkich państwach członkowskich)

- art. 262 TFUE (postanowienia Rady w sprawie przyznania Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej właściwości w odniesieniu do sporów dotyczących stosowania aktów przyjętych na podstawie Traktatów, które tworzą europejskie tytuły prawne w dziedzinie własności intelektualnej).

- art. 311 akapit trzeci TFUE (decyzja Rady określająca przepisy mające zastosowanie do systemu zasobów własnych Unii),

wymagają dla swojej skuteczności zatwierdzenia przez państwa członkowskie zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

W obecnym stanie prawnym istnieje wątpliwość związana z trybem ratyfikacji aktów prawnych Unii Europejskiej. Nie stanowią one typowych umów międzynarodowych co rodzi konieczność określania w ustawie właściwej procedury postępowania. Propozycja zawarta w art. 22 pkt 1-3 projektu przewiduje, że do ratyfikacji tych aktów prawnych zastosowanie będzie miał dotychczasowy tryb postępowania z umowami międzynarodowymi.

W art. 22 pkt 4-5 projektu zawarte zostały zmiany ustawy o umowach międzynarodowych określające tryb postępowania w sprawie decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej. Proponowane rozwiązanie oparte jest na założeniu, że decyzja o wystąpieniu jest formą wypowiedzenia umów międzynarodowych konstytuujących Unię Europejską. Decyzję o wstąpieniu z Unii Europejskiej podejmuje Prezydent zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP. Przedłożenie Prezydentowi projektu decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej dokonywane jest po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie (proponowane brzmienie art. 22a ust. 2 ustawy o umowach międzynarodowych). Prezes Rady Ministrów notyfikuje Radzie Europejskiej decyzję o wystąpieniu z Unii Europejskiej (proponowane brzmienie art. 22a ust. 4 ustawy o umowach międzynarodowych).

Skutki prawne decyzji Prezydenta określa art. 50 ust. 2 i 3 TUE. Notyfikacja Radzie Europejskiej decyzji o wystąpieniu uruchamia negocjacje z Unią w sprawie zawarcia umowy określającej warunki wystąpienia, która uwzględniac będzie ramy przyszłych stosunków z Unią. Umowa jest zawierana w imieniu Unii przez Radę, stanowiącą większość kwalifikowaną po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego (art. 50 ust. 2 TUE). Tryb zawierania takiej umowy - z perspektywy

prawa krajowego - podlega rutynowej procedurze określonej przepisami Konstytucji i ustawy o umowach międzynarodowych. Traktaty przestają mieć zastosowanie do Państwa, które podjęło decyzję o wystąpieniu z Unii Europejskiej od dnia wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w przypadku jej braku, dwa lata po notyfikacji, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z danym państwem członkowskim podejmie jednomyślnie decyzję o przedłużeniu tego okresu (art. 50 ust. 3 TUE).

Zgodę na przedłużenie dwuletniego okresu, o którym mowa w art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, w imieniu państwa polskiego wyrażać będzie Prezydent RP, na wniosek Rady Ministrów (proponowane brzmienie art. 22a ust. 5). Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku dotyczącego przedłużenia okresu, o którym mowa w art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie (proponowane brzmienie art. 22a ust. 6). Przyjęta w projekcie konstrukcja pozostaje zbieżna z unormowaniem zawartym w obecnie obowiązującym art. 25 ust. 1 i 2 w związku z art. 23 pkt 1 ustawy o umowach międzynarodowych. Zgodnie z postanowieniami tych przepisów decyzję o przedłużeniu obowiązywania ratyfikowanej umowy międzynarodowej, nie zawierającej klauzuli o automatycznym przedłużeniu mocy obowiązującej, podejmuje Prezydent na wniosek Rady Ministrów. Przedłużenie obowiązywania umowy międzynarodowej ratyfikowanej, za zgodą o której mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji RP, wymaga uprzedniej zgody Sejmu i Senatu wyrażonej w ustawie. Podobieństwo sytuacji prawnej, w której wyrażana jest, w imieniu państwa polskiego, zgoda na przedłużenie okresu, o którym mowa w art. 50 ust. 3 TUE do przypadku, o którym mowa w art. 23 pkt 1 ustawy o umowach międzynarodowych, uzasadnia zastosowanie takiej samej procedury w obu wypadkach.

Artykuł 23

Zakres proponowanych w projekcie zmian uzasadnia ustanowienie nowej ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej i uchylenie ustawy dotychczas obowiązującej.

Projekt ustawy nie spowoduje żadnych skutków społecznych, gospodarczych, ani finansowych.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa, ani budżetów jednostek samorządów terytorialnego.

Nie przeprowadzono konsultacji, o których mowa w art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.